

SUJESTON SOBRI TOMATI

Tomatis é un di favoritus di veron pa txeu ortikultoris na Nordeste. Es foi kultivadu pa primeru vez pur grupus nativu prosimu di ekuador, kuza ki ta signifika ki es ta eziji txeu luz solar i un fonti de agua konsistenti. Konsulta kes informason di baxu pa sabi mas!

TIPUS DI TOMATI

Skodji kes tipu du tomati ki bu ta kultiva ku bazi na komu ki bu ta gostaba di uza bus tomati.

Ta ezisti kuartu kategorias prinsipal di tomati:

- **SEREJA (CHERRY)**- pekenu i dosi ku sabor intensu, otimu pa kumi kru i ku saladas
- **PASTA (PASTE)**- tanbe konxidu komu "tomati ameixa", otimu pa fazi modjus di tomati, tomatis mas seku i karnudu
- **FATIA (SLICING)**- ten tendénsia di ter un forma uniformimenti redondu, txeu vez é uzadu na sanduixis i saladas
- **BIFI (BEEFSTEAK)**- tomatis alongadu i grandi ku saboris kompleksu

PA KOMESA

- **KOMESA DENTU DI KAZA:** Komu tomatis ten orijen pertu di ekuador, es ta prezisa di txeu kalor pa kresi. Si bu kizer komesa ta produzi bus tomati a partir di sementi, bu stá ta bai preziza komesa ta produzi bus tomati dentu di kaza. Komesa ta semea bus tomati na marsu pa dá-s tenpu adekuadu pa kresi na un ambienti kenti.
- **KUIDADUS INISIAL:** Asegura ma bus planta stá na vazus di tamanhu adekuadu. A medida ki es ta kresi, bu ta devi mudá-s pa vazus maior. Na final di abril i inisiu di maiu, komesa ta reduzi kuantidadi di agua i fertilizanti ki bu stá ta poi na kes planta. Kel li stá ta bai ajuda prepará-s pa ambienti au ar livri.
- **TRANSPLANTI:** Normalmenti, ta fika kenti sufisienti na final di maiu i inisiu di junhu pa muda bus planta di tomati pa fora. Si bu transplanta bus planta mutu sedu na stason, friu podi txoka bus planta i inpedi ses kresimentu.

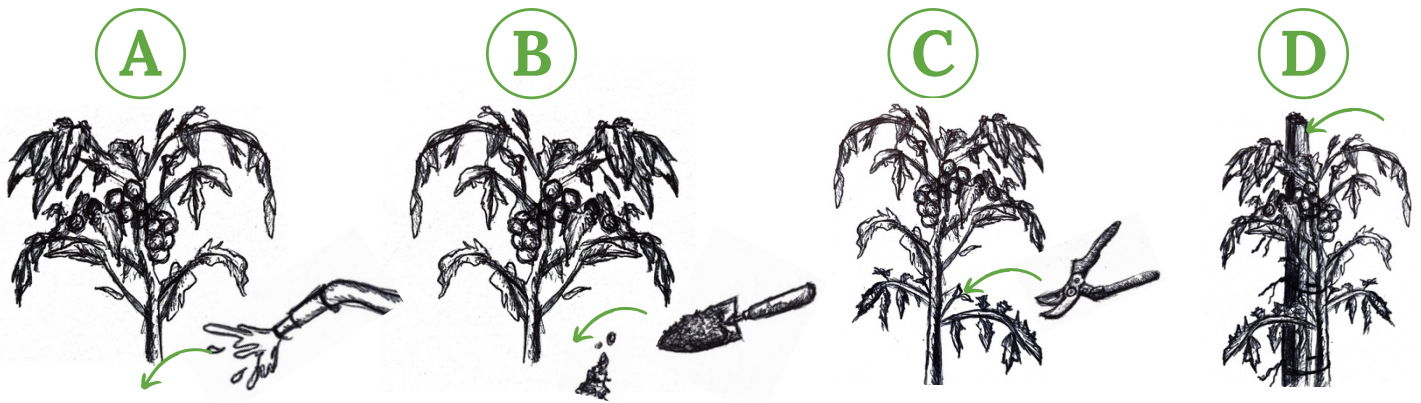

KARATERISTIKAS DI KRESIMENTU

Tomatis ten dôs tipus diferenti di padron di kresimentu:

- Kes planta di tomati **DETERMINADU** ten un padron di kresimentu semelhanti a un arbustu ki ta stabiliza na un altura di kuartu a sinku pés. Kes tomatís na determinadus planta ta amaduresi tudu au mesmu tenpu.
- Kes planta di tomati **INDETERMINADU** ta kontinua ta kresi i ta produzi frutus até ser kontroladu pur un jardineru ô klima. Es ta kresi mutu altu i ka ten un altura definidu.

PRATIKAS PA KRESIMENTU

A. REGA: Tomatis ta presiza di serka di un plegantada di agua pur semana. Txeu agua podi fazi kes planta kebra. Alen di kel li, tenta evita modja kes folha ô burifa solu pa reduzi xansis di doensas.

B. FERTILIZASON: Aplika un fertilizanti, konpostu ô strason di pexi, variadus vez au longu di stason di kresimentu. Pa kes tomati, é benefiku uza un fertilizanti ku 5 partis di nitrojeniu, 10 partis di fosforu, 5 partis di potasiu (5-10-5), si posivel.

C. PODA: Retira kes rabentu lateral ki ta kresi entri kauli prinsipal i kes ramu di folhas ô retira tudu kes rabentu lateral di baxu di kes primeru flor. Apezar di poda podi reduzi kuantidadi di frutus produzidu, el podi fortaleci strutura di bu planta, aumenta tamanhu di frutu di planta, reduzi doensas i aumenta fluksu di ar pa bu planta.

D. STAKA: Pa ka dexa bus planta deta i manti folhas di bus pé di tomati fora di txon, uza un gaiola ô staka pa segura bus planta.